

Aarhus
University

Onlinemøde onsdag den 24.
marts 2021 kl. 9.30-12.00 i
Forskernetværk for
pædagogisk it
Tema: Dannelse og
teknologiforståelse

Dannelsesperspektivet ift.
dannelse og teknologiforståelse
med eksempler fra
ungdomsuddannelserne

Jesper Tække

Associate Professor, PhD

PhD

School of Communication and Culture

Dannelse af dannelse (teknologiforståelse)

- Kant: Vi må med nuværende midler skabe en verden der er bedre end den nuværende.
- Medierevolutioner: økonomiske, sociale og eksistentielle ændringer
- Ytringsfrihed, demokrati → Dannelse af den myndige borger (borgere der kan styre sig selv)
- Inklusion og eksklusion – ytringskultur og ekkokamre.
- Institutioner og videnproduktion
- Almendannelse vs. den instrumentalistiske politik
- Transparens og oplysning vs. Profilerings og nudging

Almindannelse

- Et begreb for mennesket som *selvstyrende*:
 1. *Kundskab* - *hvad* bør det enkelte menneske *vide, kunne og respektere*, for at blive egnet til at medbestemme og styre samfundet?
 2. *Indstilling* - *hvordan* skal man som menneske relatere sig til sig selv og verden i en konkret sag?
 3. *Eksistens* - *hvem* kan og bør hin enkelte blive (fra egeninteresse til almeninteresse)?

Almendannelse, fx Big Data

- **Kundskab:** At mestre programmeringen (mindst principperne),
- **Instilling:** at tage stilling til hvad en given algoritme betyder for andethed og almenvellet
- **Eksistens:** hvad det gør en til, at skrive, udvikle og være (med)ansvarlig for en algoritmens virke.

Fire veje

- Vej 1: at *udvikle nye overfaglige dannelsespraksisser*, der *indlejrer* digitale medier som del af en større palette af medier og teknologier.
- Vej 2: at *udvikle nye særfaglige dannelsespraksisser*
- Vej 3: At arbejde med Klafkis *epokale nøgleproblemer*
- Vej 4: at videreudvikle det vi har kaldt for 3. *bølge-aktiviteter*

De nye overfaglige dannelsespraksisser

- Procesfeedback og dialogrum, udviklet i samfundsfag.
- Peerfeedback og gensidigt rettelarbejde, udviklet i biologi og kemi.
- Afleveringer og lærervurdering gøres transparent, udviklet i matematik.

- Alle de tre forløb handler om, hvordan man kan bruge online deledokumenter og skriftlig interaktion til at styrke og understøtte:
- Peer feedback
- Fagligt samarbejde
- Lærerfeedback, især procesfeedback, men også feedback udefra
- Inspiration på tværs
- Institutionalisering af selvstændigt arbejde gennem at trække på andres arbejder (Appropriation).

Muligheder og obstakler

- Ny Ontologi
- Original/kopi-problemstillingen
- De nye tid/rum forhold
- Ny fænomenologi

- Transparens fordrer ny struktur og kultur
- At man må dele (struktur: regler og love), at man kan dele (struktur: it og didaktik) og faktisk gør det (kultur).
- Nb strukturændringer kræver også kulturændringer

almendannelse

- *Kundskab*: I alle fag kan man nu fra klassen eller derhjemme fra indgå i produktion og appropriationsfællesskaber og netværk med andetheder.
- *Indstilling*: i alle tre forløb var eleverne villige til at dele deres viden, mellemregninger og resultater med hinanden. De pendulerer flittigt og bevidst mellem andres forståelser og egen forståelse i et fællesskab med en *god* indstilling.
- *Eksistens*: eleverne kan opbygge det jegforhold og finde den stemme, der harmonerer med den, de er og vil blive over for andetheder. Dette selvarbejde der stilladseres i skolen gennem gode fællesskabspraksisser vil give forudsætninger for og øvelse i at mestre sig selv og verden.

Dannelsesidealet er:

- Kritiske borgere, der kan tage almenvellets parti, der kan forstå den verden de lever i og gribe myndigt og vidende ind i denne verden.
- For skolen kan producere sådanne borgere må den indrettes på almindannelse og i alle aspekter indtænke viden, indstilling og eksistens. Og selv benytte sig af de nyeste og mest adækvate medieteknikker.
- Klafki skriver fx at vi aldrig må undervise i noget uden det er indlejret i humanistiske, demokratiske og emancipatoriske meningsammenhænge.
- Læs:
- Bøgerne fra DUFA-projektet